

РАЗВИТИЕ И ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА НЕФТО-ГАЗОВАТА ПРОМИШЛЕНОСТ НА УНГАРИЯ

С. Карастоянов

Съвременната нефто-газова промишленост на Унгария е многообразен и сложен отрасъл на производството. Той включва геолого-проучвателната дейност, сондирането, нефто- и газодобива, производството на нефтопродукти, развитието на специализираното нефтодобивно машиностроене, строителството на нефтени предприятия, транспорта на нефта, нефтопродуктите и газа. Наред с това за нефто-газовата промишленост на страната голямо значение имат плано-икономическите и организационните въпроси, отнасящи се до пропорционалността на развитието, до рационалното използване на вътрешните резерви.

В последните години както в Унгария, така и в другите страни — членки на СИВ, производителки на нефт и газ, се влагат немалко средства за усъвършенствуване, планиране и управление на нефто-газовата промишленост чрез използването на икономико-математически методи и електронна изчислителна техника. Използването им се обуславя преди всичко от необходимостта детайлно да се познават икономическите обекти, да се вземат пред вид всички фактори и взаимовръзки, влияещи на тяхното функциониране, както и обработката на многото информация, отнасяща се до плана за бъдещото развитие на обектите от нефто-газовата промишленост.

Един преглед на литературните източници ни дава основание да твърдим, че цялостно изследване на нефтените и газовите находища, на развитието и териториалното разположение на нефто-газовата промишленост на Унгария почти липсва. Повечето от авторите се спират на топливните ресурси на страните — членки на СИВ, като цяло, други разглеждат различни аспекти на нефта и газа като съставна част от топливно-енергетичното стопанство на страната. С настоящата статия се прави опит за оценка на ролята и значението на нефто-газовата промишленост за развитието на народното стопанство на Унгария.

Съвременното ниво на развитие в образувалата се териториална структура на нефто-газовата промишленост на Унгария е резултат от сложното взаимодействие на природните, социално-икономи-

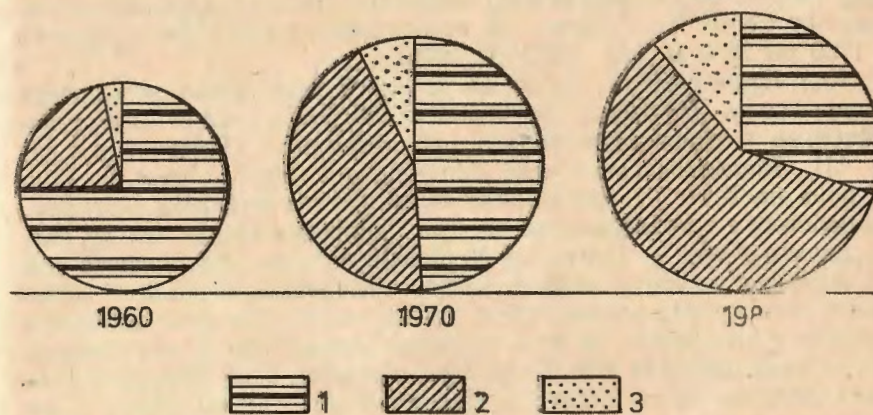
ческите, технико-икономическите, екологическите и политическите фактори и условия. Природната основа на отрасъла образуват нефтените и газовите ресурси. Тяхното разположение до голяма степен предопределя географията на нефто-газодобива в страната. Повишената зависимост на разположението му от природните условия е характерна черта на всички суровинни отрасли на съвременното стопанство. При все това от примера с повечето от страните на СИВ се вижда, че природното (ресурсното) условие в развитието на нефто-газовата промишленост даже не е решаващо. Като оценяваме влиянието на ресурсното условие върху географията на нефто-газовата промишленост, следва да отбележим, че то създава само предпоставки за формирането ѝ.

Приблизително 80% (74 хил. км²) от територията на Унгария е перспективна на нефт и природен газ. На световната енергетична конференция в Истанбул през 1977 г. доказаните запаси от нефт в Унгария бяха определени на 26 млн. т, а на природен газ на 119 млрд. куб. м. Според Kertai (1960) геоложките запаси от нефт се изчисляват на около 40 млн. т. Antal (1976) счита, че запасите от природен газ са около 140 млрд. куб. м. Различията в оценките са незначителни, още повече, че усилената геологопроучвателна работа в Унгария внася корекции дори в някои твърде категорични оценки.

Територията на Унгария попада в централната част на големия Панонски басейн (част от него е и в СФРЮ, ЧССР, Румъния и СССР), който във физикогеографско отношение съответствува на Среднодунавската низина. В геоструктурно отношение Панонският басейн представлява огромен грабен, образуван от пропадането на Панонския масив през Алпийския планинообразователен цикъл. Унгарската част на басейна е изградена от два структурни етажа. Долният включва отложения от горния палеозой, мезозоя и отчасти палеогена. Горният е представен главно от неозойски отложения. Дълбочината на фундамента в Алфьолд варира от 2 км на югозапад до 6 км на североизток [4, 1968].

Голямо влияние върху икономическите показатели на нефтодобиващата промишленост в Унгария оказва дълбочината на залегане на нефтоносните пластове. От нея зависи преди всичко скоростта и продължителността на сондирането, разходите за оборудване, организацията и технологията на сондажната дейност. Затова с увеличаване дълбочината на залегане се увеличава и себестойността. В първите години на сондирането в Унгария, както и в останалите европейски страни от СИВ, геологопроучвателната и сондажната дейност е протичала главно „на ширина“, независимо че дълбочината на сондиране постепенно също е растяла. До 1945 г. в Унгария средната дълбочина на сондиране обикновено е била не повече от 500—600 м и рядко е превишавала 1000 м. От средата на 60-те години започна постепенно усвояване и на по-дълбочинните хоризонти.

В страната средната дълбочина на експлоатираните сонди след 1975 г. достигна 2200 м, а максималната — приблизително до 6000 м. Най-дълбока на територията на Унгария е сондата ХОД-1 (около гр. Ходмезьовашархьой) с дълбочина 5842 м.

Фиг. 1. Относителен дял на въглищата, нефта, природния газ в сумарното потребление на топливно-енергетични суровини в % за 1960, 1970, 1980 г.:

1 — въглища; 2 — нефт и природен газ; 3 — други енергетични източници

Fig. 1. Percentage of coal, oil and gas in the total consumption of thermoenergetic raw materials for the years—1960, 1970, 1980:

1 — Coal; 2 — Oil and gas; 3 — Other energetic sources

При разделянето на страната по нефто-газоносни райони Kertai (1960) използва като критерий характера и възрастта на фундамента, строежа и мощността на утаечните наслаги. С помощта на такава методика Kertai отделя в Унгария седем района: 1) Заалски (с два подрайона), 2) Малка унгарска низина, 3) Заддунавски район, 4) Район на Унгарския палеоген (Голямата унгарска низина), 5) Среден Алфьолдски район, 6) Задтисие, 7) Южен район (вж. карта № 1). Според Буршар и Львов (1979) в Унгария се отделят 3 основни ареала със зони на нефтонаходища — Дебреценски, Притисенски, Западнобакошки. В този порядък ще разгледаме отделните ареали.

1. *Дебреценски ареал* (съвпада с IV, V, VI зона на Kertai). Простира се на север и изток в района на Дебрецен и Солнок. Разкрити са 15 находища, главно газови, в пясъчниците на долния плиоцен и миоцен. Под мезозойските отложения в този район е разположен погребан грабен, изпълнен с горнокреден и палеогенен флиш. В този район бе открито голямото газово находище Хайдусобосло. Между останалите с по-голямо значение са Татарюлейш и Кишуйсалаш. Нефтените залежи обаче се разкриват на по-голяма дълбочина, например при Солнок в триаса, а при Бихарподбайом даже в палеозоя. Изключение правят находищата Мьозекерестеш и Демеш, разположени в приповдигнатия там горен палеоген [12, 1960] [1, 1979].

II. *Притисенски или Банатски ареал* (VII зона на Kertai). Разположен е в субмеридионално направление източно от долното течение на Тиса и включва над десет нефтени и газови находища. Първите нефтени находища, разкрити през 50-те години, бяха сред неогенни отложения на дълбочина 3000—4000 м. Тук беше разкрито през 1965 г. нефто-газосното находище Алдьо, разположено северно от Сегед. То съдържа 38 продуктивни пласта на дълбочина от 1700 до 2650 м [12, 1960] [1, 1979].

Към Притисенския ареал на изток се причислява неголямата Тоткомлошка (Арадска) нефто-газосна зона, включваща газонефтните находища Пустафьолд, Пустаьольош, Тоткомлош и др.

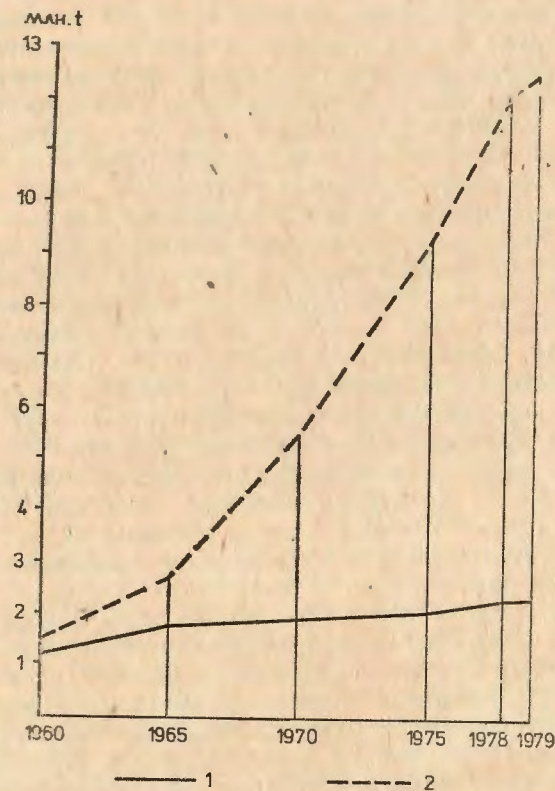
III. *Западнобаконски, или Дунавтулски ареал* (вкл. I, II и III зона на Kertai) е най-старият нефтодобивен район на Унгария. Разположен е в югозападната част на Панонския басейн между възвишенията Мечек — Вергеш и Карийските Алпи. Находищата тук са свързани с неогенни утайки, както и с погребани блокове от мезозойски отложения, припокрити с тънък неоген. Типично находище в ареала е Надлендел, където се добива тежък нефт с много малка част от леки фракции и богат на сяра и асфалт. Към Западнобаконския ареал на юг се отнася и Надканижката зона. Най-големи нефтени находища тук са Ловаси и Будафапуста [12, 1960] [1, 1979] [4, 1968].

Общо в страната се експлоатират 52 нефтени и газо-нефтени и 49 газови находища. Продуктивни са наслагите преди всичко на неогена (панон и тортон), палеогена (олигоцен, еоцен) и мезозоя (горна креда и триас). Нефтът на Унгария е разнообразен по състав. Характерно за него е незначителното съдържание на сяра, повишеното съдържание на парафини, по-малко асфалт. Природният газ е преди всичко метанов, често с повишено съдържание на въглекисел газ (до 63,5%) и азот (33,7%).

Унгария заема трето място по добив на нефт сред европейските страни — членки на СИВ, след СССР и Румъния с 0,4% от общия добив на нефт. Макар че проучванията за нефт в Унгария датират от преди Първата световна война, находища с промишлено значение в този период не са открити. Първото голямо находище със значение за икономиката на страната е открито през 1937 г. при Будафопуста (Липше), а малко по-късно и това при Бюксейк. През 1937 г. е произведено и първото количество нефт — 43 хил. т. Сондажните работи и самият добив тогава се осъществяват от европейския филиал на американската фирма „Стандарт ойл कंपनी“ — „Юропиан газ енд електрик“. Унгарските капиталисти, виждайки перспективността от проучванията и добива на нефт, влагат капиталите си в смесеното унгаро-американско дружество (МАОРТ). След избухването на Втората световна война фирмата продължава проучванията си. До края на войната освен от цитираните находища нефт се

добива и от Ловаси (1940), Ленвауйфалу (1940) и Пустасентласло (1942).

Поставянето на унгарската икономика на военни релси наложи ограничаването на нефто-газовите проучвания, като се наблегна

Фиг. 2. Добив и потребление на нефт и нефтопродукти

1 — производство; 2 — потребление

Fig 2. Output and consumption of oil and oil products

1 — output; 2 — consumption

повече на нефто-газодобива. Необходимо е да се отбележи и фактът, че новосъздаденото унгарско-немско акционерно дружество (ИНИАТ) не успя със своите проучвания в Алфьолд да открие промишлени находища на нефт. Общо до войната нефтодобивът надхвърли 850 хил. т годишно [9, 1971], а в последните години на войната той бе 665 хил. т [10, 1970].

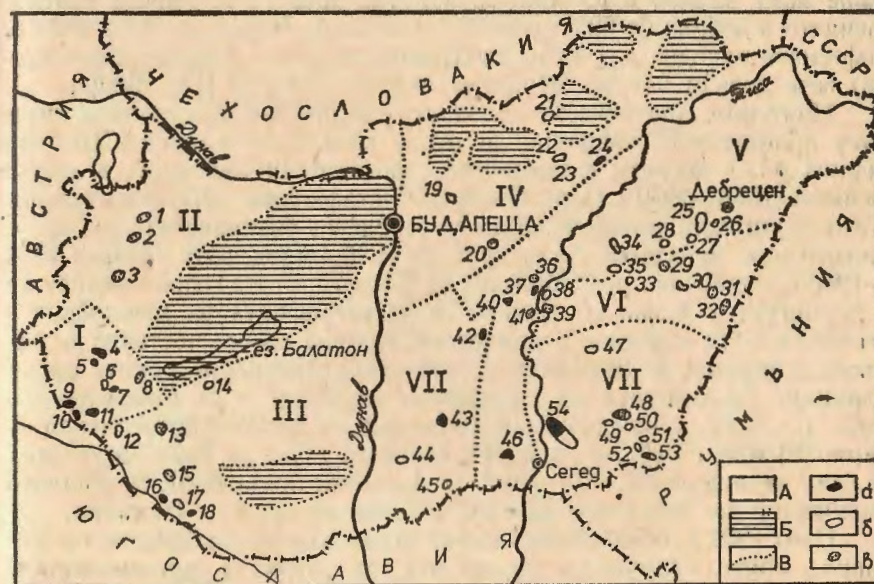
Военните действия чувствително засегнаха нефтодобива в Ю.-зап. Дунаутул. В първите години след войната проучванията бяха прекратени поради спиране на необходимите капитални вложения. Чувствително спадна и количеството на добивания нефт — само 400 хил. т през 1949 г. [10, 1970]. Ето защо в този момент главната задача на държавната нефтена промишленост бе отстраняването на щетите от войната и повишаването на производствения капацитет. Особено голяма помощ в организацията на нефтодобивната промишленост на Унгария оказа Съветският съюз. Резултатите от подкрепата на СССР, изразени в средства и специалисти, бяха налице най-напред в Ю.-зап. Дунаутул. С помощта на доставените от СССР съвременни нефтосондажни съоръжения през 1951 г. влезе в експлоатация най-голямото дотогава нефтено находище в Унгария — Надлендел. Това позволи силно да се увеличи нефтодобивът на Ю.-зап. Дунаутул. Нефтодобивът на страната може да бъде проследен на графика 1.

Повратен момент в историята на нефтодобивната промишленост в Унгария е 1957 г., когато се създава Петролен тръст за нефто-газодобив. Създадената от предприятието „Перспективна програма за Алфьолд“ е съобразена със създадената от видния унгарски геолог Kertai нова концепция за натрупванията от нефт и газ в Панонския басейн като цяло. Тя е взета като изходна база при проучванията. Реализирането на тази програма за Алфьолд потвърди по-късно правилността на новата концепция. Така през втората половина на 50-те години в унисон с тази концепция за търсене на нефт и газ тежестта на геоложките проучвания се прехвърли в Алфьолд. В експлоатация бяха въведени смесените нефто-газови находища в окръг Бейкеш (1950—1959 г.) — при Батоня, Пустафьолдвар и Пустасьольош. След 1960 г. нефт започнаха да дават и находищата Хересне, Визвар, Белезна, в Дравския басейн*. Най-значителен успех унгарските нефтеници постигнаха с въвеждането в експлоатация на най-голямото нефтено находище в Ю.-изт. Алфьолд през 1965 г. Капацитетът на останалите не позволява да се интензифицира добивът. Неотдавна бе открито голямо (за Унгария) нефтено находище до гр. Кишкунхалаш (обл. Бач-Кишкун).

Като правим оценка на отделните нефтени находища в Унгария и пътищата за оптимизиране на добива в тях, не трябва да изпускаме от внимание едно обстоятелство, на което обръщаше внимание А. Е. Пробст (1960), че сравнително неголемите находища от нефт и газ, както и находищата с малък дебит се характеризират със сравнително лоши икономически показатели и затова обикновено се избягва тяхната експлоатация. В много случаи обаче дори по-скъпият нефт може да се окаже по-икономичен от въглищата, добивани чрез подземен способ. Добивът на такъв по-скъп нефт е неикономичен от

* Неговата северна страна се намира на територията на Унгария.

гледна точка на нефтодобивната промишленост, но, от друга страна, може да се окаже ефективен от гледна точка на цялото топливно-енергетично стопанство.

Фиг. 3. Нефтени и газови находища на Унгария (по Kertai и др.)

А — райони, перспективни на нефт и газ; Б — райони, неперспективни на нефт и газ; В — граница на нефтогазоносните райони; а — нефтени находища; б — газови находища; * — находища с въглекисел и смесен газ

Находища: 1 — Михали, 2 — Репшелок, 3 — Икервар, 4 — Надлендел, 5 — Барабашсег, 6 — Хяхот Едерикс, 7 — Хяхот, 8 — Калиман, 9 — Ловаси, 10 — Уйфалу, 11 — Будафалу, 12 — Байча, 13 — Инке, 14 — Бужак, 15 — Таран, 16 — Визвар, 17 — Хересне, 18 — Бабоча, 19 — Орсентмиклош, 20 — Фармош, 21 — Федемеш, 22 — Бюксек, 23 — Демён, 24 — Мезьокерестеш, 25 — Хайдусобосло, 26 — Ебеш, 27 — Каба, 28 — Надудвар, 29 — Пюшпюкледан, 30 — Бихарнадбайом, 31 — Фурга, 32 — Кьорьош-сегапати, 33 — Туркеве, 34 — Татаруйлеш, 35 — Кишуйсалаш, 36 — Задварекаш, 37 — Солнок, 38 — Сандасьолеш, 39 — Ракоцифалва, 40 — Тьортел, 41 — Яскарайне, 42 — Надкьорьош, 43 — Санк, 44 — Рем, 45 — Томпа, 46 — Уллеш, 47 — Сарваш, 48 — Пустафьолдвар, 49 — Тоткомлош, 50 — Пустасьольош, 51 — Ведхаза, 52 — Мезьохедеш, 53 — Батоня, 54 — Алдьо

Fig 3. Oil and gas fields in Hungary (according to Kertai and others)

А — perspective regions of oil and gas;
 Б — nonperspective regions of oil and gas;
 С — A borderline of oil and gas-bearing regions:
 а — oil fields,
 б — gas fields,
 с — fields with carbo acid and mixed gas
 Oil and gas fields brow 1 to 54

Географското разположение на нефтодобивната промишленост в Унгария през последните двадесет години рязко се измени. Ако след 1937 г. в териториалната структура на добива и използването на основните енергоизточници не настъпиха големи промени, то

след 1949 г. и особено през II петилетка (1961—1965) настъпиха съществени изменения. Те се дължат преди всичко на разработването на нефтените находища в Алфьолд. Ако преди войната се добиваше нефт изцяло в Ю.-зап. Дунантул, през 70-те години съотношението в добива бе 52% към 48% в полза на Алфьолд. През 1980 г. нефтените находища в Алфьолд (Притисенския и Дебреценския ареал) вече даваха 2/3 от добива на нефт в Унгария [13, 1980].

По-голямо значение за народното стопанство на страната газовата промишленост започна да играе след 60-те години. До този период бяха открити и смесените газо-нефтни находища в окръг Бейкеш (1958—1959 г.) при Батоня, Пустафьодвар и Пустась ольош. Като значителен успех може да се отбележи разкриването на находището при Хайдусобосло със запаси от 20,4 млрд. куб. м. През 1958—1960 г. започна разработката на новооткритите газови находища в Дунантул и Алфьолд. Измени се и географията на газодобива в страната. Сега основната част от газодобива се осъществява в Алфьолд, следвана от Дунантул и района на северноунгарските ниски планини. Динамиката на газодобива може да бъде проследена в табл. 1. Счита се, че ако се запази сегашното ниво на потребление — около 10 млрд. куб. м. годишно, страната може да бъде обезпечена за един период от 20—30 години приблизително към 60%. Останалото количество ще се налага да бъде внесено от СССР и Румъния.

През 1969 г. беше приет новият закон за газоснабдяване на Унгария, който стимулира развитието на газовата промишленост. Разработен бе перспективен план за добива и потреблението на природния газ. В много отношения този план (за периода до 1980 г.) бе изпълнен. Нещо повече, например планът предвиждаше през 1980 г. да бъдат произведени 5 млрд. куб. м и консумирани 8 млрд. куб. м. Само през 1979 г. бяха произведени 6,5 млрд. куб. м. и консумирани 9,2 млрд. куб. м. От много голямо значение за този качествен срок са капиталовложенията, които за периода 1968—1980 г. са над 27 млрд. форинта [13, 1980].

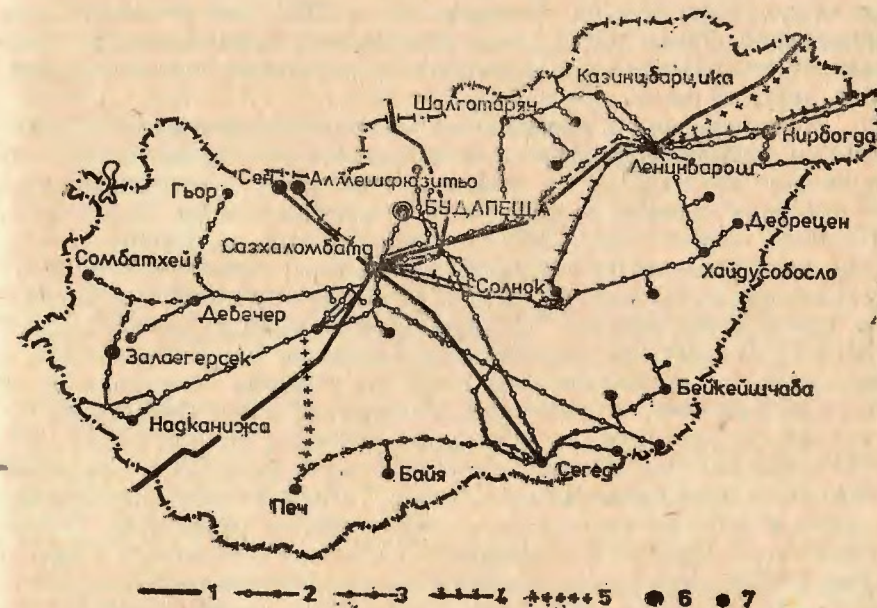
Таблица 1

Добив на природен газ в Унгария за периода 1950—1979 г.

Година	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1978	1979
Добив в млн. м ³	381	550	342	1100	3470	5200	7350	6500

В последните 5 години повече от газодобива на Унгария е съсредоточен в големите нефтогазови находища. В Унгария има редица много малки находища от природен газ в областта Зала, района н

гр. Солнок, района на гр. Егер, добива на които постепенно поради изчерпване се съкращава. През 1977—1978 г. беше открито голямото газово находище при гр. Шаркал (обл. Бейкеш близо до границата с Румъния). Неговата експлоатация ще се осъществи стъпява от 1981 г.

Фиг. 4. Тръбопроводна система на Унгария

1 — нефтопровод; 2 — газопровод; 3 — планиран газопровод; 4 — продуктопровод; 5 — планиран продуктопровод; 6 — нефтепреработващи заводи; 7 — населени пунктове

Fig 4. Pipeline system of Hungary

1 — Oil pipeline; 2 — Gas pipeline;
3 — Gas pipeline in project; 4 — Product-pipeline; 5 — Product-pipeline in project; 6 — Oil refineries; 7 — Population centres

В същото време в страната като цяло добивът на природен газ ще се стабилизира, защото повече от половината от потребностите ще бъдат задоволени от СССР (през 1979 г. прил. 2,5 млрд. м³, а в 1980 г. и 1,5 млрд. м³ от газопровода „Союз“).

Увеличаването на газодобива и газопотреблението се съпровожда от разширяването на газопроводната мрежа. Към края на 1980 г. дължината на магистралните газопроводи достигна 3000 км (вж. карта № 2). Създаването на тази система има голямо значение за газоснабдяването на големите промишлени центрове. Газопроводната мрежа способствува за възникването на разнообразни отрасли

на промишлеността на територията на изостаналия в миналото Ал-фьолд, а така също създаде възможности за газификация на 90 населени пункта.

Сред промишлените потребители на първо място стои черната металургия (1970 — 930 млн.м³, 1975 — 1,2 млрд.м³, 1980 — около 1,5—1,8 млрд.м³). Второ място заемат ТЕЦ-овете, независимо че потреблението на природен газ от ТЕЦ има тенденция към намаляване. Трето място заема химическата промишленост, следвана от стъкларската и керамичната промишленост, машиностроенето и други отрасли.

Значителен път в развитието си в годините на народната власт измина нефтопреработващата промишленост на Унгария. След откриването през 1951 г. на находищата на запад от езерото Балатон бе пострен първият в страната НПЗ в близост до гр. Залаегерсег. Неговата мощност през 1978 г. е била 0,5 млн. т годишно. По-големи заводи са построени по-късно в Сюн и Алмашфюзите, които преработват по 1,0 млн. т годишно. В негодията по територия и бедна откъм енергоресурси Унгария е било целесъобразно първият голям НПЗ да се локализира около Будапеща — в Сазхаломбата, в пределите на икономическото ядро на страната, още повече, че то се намира почти в центъра на Унгария, което от своя страна облекчава снабдяването на останалите райони с нефтопродукти. По първоначалния технически проект мощността на НПЗ в Сазхаломбата е била предвидена да бъде 3 млн. т. Проектът също е предвиждал строителството на инсталации за производство на 150 хил. т смазочно масло. През 1978 г. мощността на завода е доведена до 9 млн. т. След 1973 г. започна строителството на другия голям НПЗ в Унгария — Ленинварош на р. Тиса. При избора на местоположението му се изхождаше от следните обстоятелства: първо, лежи на трасето на нефтопровода „Дружба“, второ, в близост е до силно индустриалния север на Унгария, трето, строителството на нова ТЕЦ, работеща на мазут, и не на последно място липсата в тази част на страната на нефтопреработвателен завод. Засега неговата производствена мощност е около 3 млн. т. Предвижда се до 1985 г. тя да бъде доведена до 6 млн. т. В началото на 1980 г. мощностите за първична преработка на нефт в Унгария достигат 14,5 млн. т [13, 1980].

Развитието и оптимизирането на нефто- и газодобива неизбежно довеждат и до изменения на относителния дял на нефта и природния газ в структурата на производството и потреблението на тези първични енергоносители в топливноенергетичния баланс на Унгария. Ако през 1960 г. те са заемали едва 22,7% в структурата на потребление на топливо и енергия, през 1970 г. достигат бързо съобразно световната тенденция 43,7%, а през 1980 г. 64%. (вж. диаграма 1). Забелязва се определено доминиране на дела на течните и газообразните топлива в потреблението. Впрочем такава е тенденцията и в

другите страни — членки на СИВ, които не са обезпечени с достатъчно въглища, нефт и природен газ.

Какъв е пътят, който Унгария трябва да избере, за да оптимизира топливно-енергетичния си баланс? По наше мнение съществуват няколко възможности: първо — увеличаване на местния добив на природен газ и инвестиране на значителни капиталовложения в геологопроучвателната работа за търсене на нефт; второ — увеличаване доставките на нефт и природен газ от Съветския съюз; трето — увеличаване доставките на нефт от развиващите се страни (чрез нефтопровода „Адриа“); четвърто — преориентиране към използване в унисон със световната тенденция на ядрено и термоядрено топливо; пето — търсене и разработване на нови въглищни залежи.

ЛИТЕРАТУРА

1. Б у р ш т а р, М. С., Л ь в о в, М. С., География и геология нефти и газа СССР и зарубежных стран, М., „Недра“, 1979.
2. И л и н и ч, Ю. В. Основные географические аспекты внешнеторговых связей в области топливной промышленности между СССР и странами — членами СЭВ Европы, в сб. „Территориальные структуры промышленности“, М., 1978.
3. М а й е р г о й з, И. М., География энергетики социалистических стран зарубежной Европы, М., 1969.
4. М а к с а к о в с к и й, В. П., Топливные ресурсы социалистических стран Европы, М., „Недра“, 1968.
5. М а к с а к о в с к и й, В. П., Топливная промышленность социалистических стран Европы, М., „Недра“, 1975.
6. Венгрия. Развитие и размещение производительных сил, М., „Мысль“, 1978.
7. Развитие топливной базы районов СССР. Под общей редакцией А. Г. Пробст, М., „Недра“, 1960.
8. A n t a l, E., Magyarsország iparföldrajka (kéziirat), Budapest, Tankönyvkiadó, 1976.
9. B o r a i, A., A köllajtermelék és köllajfelhasználás térszerkezete Magyarországon. Bp. Földrajzi-értesítő, f. 2, 1971.
10. B o r a i, A., A magyarországi földgástermelés és-értékesítés földrajzi problémái. Bp. Földrajzi értesítő, f. 4, 1970.
11. R o g a i, A., A fűtőgáz értékesítése Magyarországon. Bp. Földrajzi értesítő, f. 2, 1978.
12. K e r t a i, Gy., A magyarországi szénhidrogének kutatás eredményei 1945—1960-ig. Földtani közlöny, Bp., f. 4, 1960.
13. Energiafelhasználás a KGST-ben. Heti Világgazdaság, Bp. 11, sz, 1980.
14. World Energy Supplies 1972—1976, UN, 1978.

DEVELOPMENT AND TERRITORIAL DISTRIBUTION OF OIL AND GAS
INDUSTRY IN HUNGARY

Stefan Karastoyanov

S u m m a r y

In the article, an analysis is made of the formed territorial structure of the oil and gas industry. It is said that this is a result of the complex interaction of the natural, social-economic, technoeconomic, ecological and political factors and conditions.

The changes in the geography of the oil industry in Hungary are considered. If before the war oil and gas were produced exclusively in South-West Hungary, in 1980 two-thirds of oil and gas are already produced in Alföld. It was stated that the development and optimization of the oil industry undoubtedly leads to changes in the relative share of the oil and natural gas in the structure of the production and consumption of these primary energy-bearers in the thermoenergetic balance of Hungary.